

skulde være nogen Modstander af Udviklingen af Højskoler; de kunne paa mange Steder have deres store Betydning, og de kunne paa mange Steder være omtrent nødvendige, men jeg mener ikke, at det er rigtigt ved en Lovparagraf at befale dem indført alle Steder. Jeg antager, at naar man forøvrigt sætter et Maal for Undervisningen i selve Loven og ved forskjellige Bestemmelser søger at gjøre det muligt, at dette Maal kan naaes, som jeg nu skal komme til, da kan man forøvrigt overlade Skoleplanens Affattelse til de lokale Autoriteter, naturligvis, for saa vidt der er Uenighed mellem de lokale kommunale og Statsautoriteter, gennem Indstilling til Ministeriet. Jeg har foreslaaet en noget forandret Maade at faae Skoleplanen udarbejdet paa, i Sammenligning med den, der har været foreslaaet i de sidste Lovforslag, der forelægges her, idet jeg har foreslaaet, at de skulle udarbejdes af Skolekommissionen i Forening med Gne- og Førstelærerne og dernæst forelægges for og vedtages med de Forandringer, som Kommunalbestyrelsen synes, og da indstilles til Approbation af Skoledirektionen. Kun for saa vidt der er Uenighed mellem Skoledirektionen og de kommunale Autoriteter skal Sagen indstilles til Ministeriet. Det Maal, som Almueskolerne skulle virke til, er indført i Lovforslagets § 3, og der er der, just med Hensyn til den Overgang, den Forbindelse, der er tænkt tilveiebragt imellem den lavere og den høiere Skole, sat et Maal, som bør søges naaet til det fyldte 10de Aar og et andet til det fyldte 14de Aar. I det Hele og Store er der ikke fordret meget Mere, end nu i Almueskolen, men Detaillerne i de opstillede Forbringelser skal jeg, som man vil finde det naturligt, ikke gaa ind paa nu ved Fremføttelsen af Lovforslaget, det skal jeg opsætte til en senere Veilighed, til den senere Diskussion. Da det har været Ministeriet klart, at det efter Forholdene her til Lands og efter den almindelige Anskuelse, som jeg forøvrigt selv deler, ikke vilde være forsvareligt — foruden at det vilde være umuligt at gennemføre — at udstrække Undervisningspligten ud over det fyldte 14de Aar, og paa den anden Side det heller ikke indtil videre vilde være muligt paa Landet, i alt Fald i nogen betydelig Grad, at udvide den daglige Undervisningstid, har det jo været nødvendigt ad andre Veie at søge at bringe Undervisningen op til et noget høiere Niveau end hidtil. Dette er da søgt opnaaet for det Første ved at nedsætte Antallet paa de Børn, der samtidig maa undervises i en Klasse, til 30. Derigjennem vil lidt efter lidt, ad en ganske naturlig Veie fremvinges en Deling i Klasser rundt om-

kring i Kommunerne, og derigjennem vil det opnaas, at den enkelte Lærer virkelig kan komme til ikke at faae et større Antal Børn at undervise, end han kan overkomme at undervise paa en fyldig og god Maade. Dernæst er der foreslaaet en Bestemmelse, som ogsaa har været optaget i tidligere Lovforslag, nemlig at, hvor Børneantallet bliver for stort i en Skole, bør det som Regel søges modarbejdet ved Oprettelsen af nye Klasser og ikke ved Oprettelsen af nye Skoler. Endelig er der fastslaaet et maaske lidt forøget Timeantal, særlig i de nederste Klasser indtil det fyldte 10de Aar. Det er i Virkeligheden ikke foreslaaet forøget ud over Bestemmelserne i Anordningen af 1814, men det er indstærpet, og det saaledes, at man ikke saa let kan komme bort derafra, som man nu kan komme bort fra Anordningen af 1814. For at blive foreløbig ved Almueskolen skal jeg bemærke, at hvad Lærernes Kaldelse angaar, har jeg foreslaaet den nuværende Kaldelsesmaade i alt Væsentligt bibeholdt, men dog saaledes, at Børnenes Forældre faae en lovbestemt Indflydelse ved Siden af eller sammen med Kommunalbestyrelserne, hvormed jeg her mener Sogneraadene; Kommunalbestyrelserne i By- og Stæderne har jeg ikke kunnet faae det gjenført med. Jeg har foreslaaet et ikke saa lidt større Alderstilleæg til Lærerne, end hvad det tidligere har været foreslaaet, et Alderstilleæg, som for den næstnyngste Fjerdedel skal være 130 Kr., for den næstældste Fjerdedel 260 Kr. og for den ældste Fjerdedel 390 Kr.; men saa skulde paa den anden Side de hidtilværende midlertidige Lønningstilleæg, som have været givet dem paa Finantsloven, falde bort.

Der er et helt nyt Forslag heri Lovforslaget. Som man jo vil vide, og som enhver kan se, har Højskoleundervisningen heri Landet udviklet sig meget betydeligt i den sidste Menneftalder, og jeg tror, man maa sige, at denne Undervisning er gaaet i alle ringe Grad fremad. Den har vistnok i lang Tid og paa mange Steder været og er vel ogsaa endnu paa mange Steder kun en Bættelsesundervisning; men man er mere og mere gaaet over til virkelig at forlange, at der bibringes de unge Mennefter, der søge Højskolen, virkelige positive Kundskaber. Der kan vistnok siges Meget mod disse Højskoler, først og fremmest naturligvis det, at det Kursus, som de unge Mennefter underkaste sig paa disse Skoler, er saa kort, at de vanskelig faae det rette positive Udbytte af deres Opbold paa en saadan Højskole, og deraf bliver let Følgen, just fordi det har været saa kort, at de, naar de komme ud derafra, indbilde sig, at de have slugt Alverdens Visdom, skjøndt de i Virkeligheden kun have lært meget Lidt.